

14. ULUSLARARASI
DÜNYA DİLİ
TÜRKÇE
SEMPOZYUMU

20-22 EKİM 2022 / ALANYA

BİLDİRİ KİTABI

Nr: 005

**14. ULUSLARARASI
DÜNYA DİLİ TÜRKÇE
SEMPOZYUMU
TAM METİN
BİLDİRİ KİTABI**

20-22 Ekim 2022

Alanya-Antalya

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞININ KATKILARIYLA

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Yayınları: 005

14. ULUSLARARASI DÜNYA DİLİ TÜRKÇE SEMPOZYUMU

BİLDİRİ KİTABI

20-22 Ekim 2022

Alanya-Antalya

Editörler

Öğr. Gör. Dr. Ramazan ERYILMAZ

Öğr. Gör. Dr. Neslihan KARACAN

Arş. Gör. Ali CANBULAT

Arş. Gör. Ahmet Turan EŞ

Kapak Tasarımı

Öğr. Gör. Taner YAPKU

e- ISBN: 978-605-74581-5-5

Dağıtım

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Alanya Antalya

Genel ağ: dunyadiliturkce.alanya.edu.tr

İrtibat el-mek: dunyadiliturkce@alanya.edu.tr

Telefon: +90 242 510 60 60

Bu kitapta yer alan yazıların içeriği yazarların sorumluluğunda olup 5846 sayılı yasaya göre eserin bütün yayım, çeviri ve alıntı hakları ALKÜ Yayınlarına aittir.

KURULLAR

SEMPOZYUM BAŞKANI

Prof. Dr. Ekrem KALAN
Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Rektörü

ONUR KURULU

Mevlüt ÇAVUŞOĞLU
Türkiye Cumhuriyeti DıŐıŐleri Bakanı

Ersin YAZICI
Antalya Valisi

Prof. Dr. Ekrem KALAN
Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Muhammet HEKİMOĐLU
Atatürk Kùltür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanı

Prof. Dr. Gürer GÙLSEVİN
Türk Dil Kurumu Başkanı

Prof. Dr. M. Öcal OĞUZ
UNESCO Türkiye Millî Komisyonu Başkanı

Ebubekir ŞAHİN
Radyo ve Televizyon Üst Kurul Başkanı

Serkan KAYALAR
Türk İŐ BirliĐi ve Koordinasyon Ajansı Başkanı

Prof. Dr. Őeref ATEŞ
Yunus Emre Enstitüsü Başkanı

Sultan RAEV
Uluslararası Türk Kùltürü Teşkilatı Genel Sekreteri

Baghdad AMREYEV
Türk Devletleri Teşkilatı Genel Sekreteri

Abdullah EREN
YurtdıŐı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı

Âdem Murat YÜCEL
Alanya Belediye Başkanı

Dr. İbrahim USLU
Radyo ve Televizyon Üst Kurul Başkan Yardımcısı

Dr. Ömer KOCAMAN
Türk Devletleri Teşkilatı Genel Sekreter Yardımcısı

Prof. Dr. Edibe SÖZEN
Maltepe Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Haldun MÜDERRİSOĞLU
Başkent Üniversitesi Rektör V.

Prof. Dr. Serghei ZAHARIA
Komrat Devlet Üniversitesi Rektörü

Burhan SİLİ
Alanya Turistik İşletmeciler Derneği Başkanı

DANIŞMA KURULU

Prof. Dr. Abdurrahman GÜZEL

(1. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Düzenleme Kurulu Başkanı)

Prof. Dr. Ahmet PEHLİVAN

(2. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Düzenleme Kurulu Başkanı)

Prof. Dr. Şerif Ali BOZKAPLAN

(3. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Düzenleme Kurulu Başkanı)

Prof. Dr. Pervin ÇAPAN

(4. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Düzenleme Kurulu Başkanı)

Prof. Dr. Turgut TOK

(5. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Düzenleme Kurulu Başkanı)

Prof. Dr. Hatice ŞAHİN

(6. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Düzenleme Kurulu Başkanı)

Prof. Dr. Ahmet BURAN

(7. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Düzenleme Kurulu Başkanı)

Dr. Öğr. Üyesi Hayrettin PARLAKYILDIZ

(8. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Düzenleme Kurulu Başkanı)

Prof. Dr. İlhan ERDEM

(9. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Düzenleme Kurulu Başkanı)

Prof. Dr. Ferruh AĞCA

(10. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Düzenleme Kurulu Başkanı)

Prof. Dr. Serkan ŞEN

(11. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Düzenleme Kurulu Başkanı)

Prof. Dr. İhsan KALENDEROĞLU

(12. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Düzenleme Kurulu Başkanı)

Prof. Dr. Hasan Ali ESİR- Doç. Dr. Ümit HUNUTLU

(13. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Düzenleme Kurulu Başkanları)

Prof. Dr. Özgür Kasım AYDEMİR

(14. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Düzenleme Kurulu Başkanı)

BİLİM KURULU

- Prof. Dr. Abdurrahman GÜZEL** Başkent Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Âdem ÖGER** Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Ahmet BENZER** Marmara Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Ahmet Bican ERCİLASUN** Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Ahmet AKÇATAŞ** Uşak Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Ahmet BURAN** Fırat Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Ahmet PEHLİVAN** Doğu Akdeniz Üniversitesi (KKTC)
- Prof. Dr. Akartürk KARAHAN** Yıldırım Beyazıt Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Ali AKAR** Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Ali CİN** Akdeniz Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Ali DUYMAZ** Balıkesir Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Ali Fuat ARICI** Yıldız Teknik Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Ali TORUN** Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Ali YAKICI** Gazi Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Alparslan OKUR** Sakarya Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Anarkul SALKINBAY** Al-Farabi Kazakh National University (Kazakistan)
- Prof. Dr. Arzu Sema ERTANE BAYDAR** Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Asiye Mevhibe COŞAR** Karadeniz Teknik Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Ayşe İLKER** Manisa Celâl Bayar Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Ayşe Melek ÖZYETGİN** Yıldız Teknik Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Bayram BAŞ** Yıldız Teknik Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Bekir ŞİŞMAN** Ondokuz Mayıs Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Bilge ERCİLASUN** Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Bilgehan Atsız GÖKDAĞ** Kırıkkale Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Bilginer ONAN** Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Celal DEMİR** Afyon Kocatepe Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Cengiz ALYILMAZ** Uludağ Üniversitesi (Türkiye)

- Prof. Dr. Cüneyt AKIN** Afyon Kocatepe Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Dilek ERGÖNENÇ** Gazi Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Dursun YILDIRIM** Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Duygu UÇGUN** Pamukkale Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Edibe SÖZEN** Maltepe Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Efrasiyap GEMALMAZ** Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Ercan ALKAYA** Fırat Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Erdoğan BOZ** Eskişehir Osmangazi Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Ergin JABLE** Priştine Üniversitesi (Kosova Cumhuriyeti)
- Prof. Dr. Erol DURAN** Uşak Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Faruk YILDIRIMÇukurova** Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Fatma AÇIK** Gazi Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Ferit YUSUPOV** Kazan Federal Üniversitesi (Tataristan)
- Prof. Dr. Ferruh AĞCA** Eskişehir Osmangazi Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Feyzi ERSOY** Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Fikret TÜRKMEN** Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Filiz KILIÇ** Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Funda KARA** Atatürk Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Funda TOPRAK** Yıldırım Beyazıt Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Gülbanu KOSSIMOVA** Abay Devlet Pedagoji Üniversitesi (Kazakistan)
- Prof. Dr. Gülsel SEV** Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN** Ege Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. H. İbrahim DELİCE** Sivas Cumhuriyet Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. H. Ömer KARPUZ** Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Hakan ÜLPER** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Halit KARATAY** Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Hamza ZÜLFİKAR** Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)

- Prof. Dr. Hasan Ali ESİR** Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Hatice TÖREN** İstanbul Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Hatice ŞAHİN** Bursa Uludağ Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Hayati DEVELİ** İstanbul Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Hazretgulu DURDIYEV** Mahtumkulu Dil, Edebiyat ve Millî Elyazmaları Enstitüsü (Türkmenistan)
- Prof. Dr. Hikmet KORAŞ** Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Hülya ARSLAN EROL** Gaziantep Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Hülya ERAYDIN ARGUNŞAH** Erciyes Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Hülya KASAPOĞLU ÇENGEL** Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. İdris Nebi UYSAL** Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. İhsan KALENDEROĞLU** Gazi Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. İlhan ERDEM** İnönü Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Jale DEMİRCİ** Ankara Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Jale ÖZTÜRK** Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Kazım KÖKTEKİN** Ordu Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Kemal ERASLAN** Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Kemal ÜÇÜNCÜ** Karadeniz Teknik Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Kemalettin DENİZ** Gazi Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Kerime ÜSTÜNOVA** Bursa Uludağ Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Keziban TEKŞAN** Ordu Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Kürşat ÖNCÜL** Eskişehir Osmangazi Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Leylâ KARAHAN TOBB** Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Lindita XHANARİ LATİFİ** Tiran Üniversitesi (Arnavutluk)
- Prof. Dr. Mehmet AYDIN** Ondokuz Mayıs Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Mehmet CANBULAT** Akdeniz Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Mehmet Dursun ERDEM** Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Mehmet EROL** Gaziantep Üniversitesi (Türkiye)

- Prof. Dr. Mehmet Fatih KİRİŞÇİOĞLU** Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Mehmet KURUDAYIOĞLU** Hacettepe Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Mehmet Öcal OĞUZ** Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Mehmet ŞİŞMAN** Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Mehmet Vefa NALBANT** Pamukkale Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Metin EKİCİ** Ege Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Muharrem DAŞDEMİR** Atatürk Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Muhsine BÖREKÇİ** Atatürk Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Mukhabbat KURBANOVA** Mirza Ulugbek Özbekistan Millî Üniversitesi (Özbekistan)
- Prof. Dr. Musa ÇİFCİ** Uşak Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Musa DUMAN** Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Mustafa ARGUNŞAH** Erciyes Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Mustafa ARSLAN** Pamukkale Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Mustafa KURT** Gazi Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Nadir İLHAN** Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Namık Kemal ŞAHBAZ** Mersin Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Necati DEMİR** Gazi Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Nesrin SİS** İnönü Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Nergis BİRAY** Pamukkale Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Nevzat ÖZKAN** Erciyes Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Nezir TEMUR** Gazi Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Nurettin DEMİR** Hacettepe Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Nurettin ÖZTÜRK** Pamukkale Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Oğuz KARAKARTAL** Lefke Avrupa Üniversitesi (KKTC)
- Prof. Dr. Orhan Kemal TAVUKÇU** Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Osman Fikri SERTKAYA** Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Osman YILDIZ** Süleyman Demirel Üniversitesi (Türkiye)

- Prof. Dr. Özay KARADAĞ** Hacettepe Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Özgür Kasım AYDEMİR** Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Özlem Deniz YILMAZ** Marmara Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Paki KÜÇÜKER** Sakarya Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Paşa YAVUZARSLAN** Ankara Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Pervin ÇAPAN** Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Recep TOPARLI** Sivas Cumhuriyet Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Ruhi ERSOY** Hacı Bayram Veli Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Sabri SİDEKLİ** Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU** Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Salim KÜÇÜK** Ordu Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Salahaddin BEKKİ** Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Sedat MADEN** Bayburt Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Semra ALYILMAZ** Uludağ Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Serdar YAVUZ** Fırat Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Serkan ŞEN** Ondokuz Mayıs Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Süer EKER** Başkent Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Süleyman Cem ŞAKTANLI** Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Süleyman SOLMAZ** Pamukkale Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Şerif Ali BOZKAPLAN** Dokuz Eylül Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Şükrü Halûk AKALIN** Hacettepe Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Tuncay BÜLBÜL** Kütahya Dumlupınar Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Tuncer GÜLENSOY** Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Turgut BAYDAR** Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Turgut KARABEY** Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Umay TÜRKEŞ GÜNAY** Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Ülkü ÇELİK ŞAVK** Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Ülkü ELİUZ** Karadeniz Teknik Üniversitesi (Türkiye)

- Prof. Dr. Vahit TÜRK** İstanbul Kültür Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Yavuz KARTALLIOĞLU** Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Yunus BALCI** Pamukkale Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Yusuf TEPELİ** Akdeniz Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Zeki KAYMAZ** Ege Üniversitesi (Türkiye)
- Prof. Dr. Zeynep KORKMAZ** Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Âdem KOÇ** Eskişehir Osmangazi Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Ahmet KARAMAN** Afyon Kocatepe Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Bedia KOÇAKOĞLU** Akdeniz Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Bekir DİREKÇİ** Akdeniz Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Berdi SARIYEV** Ankara Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Berker KURT** Akdeniz Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Burak TELLİ** Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Efecan KARAGÖL** Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Elçin İBRAHİMOV** Azerbaycan Millî İlimler Akademisi (Azerbaycan)
- Doç. Dr. Elif AKTAŞ** Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Emine ATMACA** Akdeniz Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Emrah BOYLU** İstanbul Aydın Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Erkan SALAN** Aydın Adnan Menderes Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Fatih VEYİS** Atatürk Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Ferhat ENSAR** Bursa Uludağ Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Feyza TOKAT** Pamukkale Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Filiz METE** Hacettepe Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Gökçe YÜKSELEN PELER** Erciyes Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Gızılgül ABDULLAYEVA** Bakü Devlet Üniversitesi (Azerbaycan)
- Doç. Dr. Gulnara ALİYEVA KOŞKUN** Bakü Slavyan Üniversitesi (Azerbaycan)
- Doç. Dr. Gülsine UZUN** Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Harun ŞAHİN** Gazi Üniversitesi (Türkiye)

- Doç. Dr. Himmet BÜKE** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Hüseyin Kürşat TÜRKAN** Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. İnan GÜMÜŞ** Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Kadir Kaan BÜYÜKİKİZ** Gaziantep Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Kakacan CANBEKOV** Türkmenistan Bilimler Akademisi (Türkmenistan)
- Doç. Dr. Kateryna TELESHUN** Kiev Taras Shevchenko Üniversitesi (Ukrayna)
- Doç. Dr. Kürşat Şamil ŞAHİN** Bartın Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Levent KURGUN** Pamukkale Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Maral MAMNETBERDİYEVA KULIYEVA** Devletmammet Azadi Türkmen Millî Dünya Dilleri Enstitüsü (Türkmenistan)
- Doç. Dr. Maral TAGANOVA** Türkmenistan Bilimler Akademisi (Türkmenistan)
- Doç. Dr. Mehmet Fatih DOĞRUCAN** Akdeniz Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Mehmet Surur ÇELEPİ** Pamukkale Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Meriç GÜVEN** Uşak Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Meryem ARSLAN** Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Mevlüt GÜLMEZ** Akdeniz Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Murat ATEŞ** Necmettin Erbakan Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Murat ELMALI** İstanbul Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Mustafa ALTUN** Sakarya Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Nurdin USEYEV** Kırgızistan- Türkiye Manas Üniversitesi (Kırgızistan)
- Doç. Dr. Onur Alp KAYABAŞI** Aksaray Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Özgür AY** Uşak Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Talat Dinar** Süleyman Demirel Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Tudora ARNAUT** Kiev Taras Shevchenko Üniversitesi (Ukrayna)
- Doç. Dr. Türker Barış BULDUK** Adıyaman Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Serap UZUNER YURT** Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Serdar BULUT** Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Serdar DERMAN** Necmettin Erbakan Üniversitesi (Türkiye)

- Doç. Dr. Soner SAĞLAM** Pamukkale Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Ülker ŞEN** Gazi Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Ümit EKER** Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Ümit HUNUTLU** Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Ümit YILDIZ** Kiev Büyükelçiliği Eğitim Müşaviri
- Doç. Dr. Yavuz UYSAL** Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi (Türkiye)
- Doç. Dr. Zoya KİRİLLOVA** Kazan Federal Üniversitesi (Tataristan)
- Dr. Öğr. Üyesi Adile YILMAZ** Akdeniz Üniversitesi (Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Ali TAŞTEKİN** İstanbul Arel Üniversitesi (Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Betül BÜLBÜL OĞUZ** Manisa Celal Bayar Üniversitesi (Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Bora BAYRAM** Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi (Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Cafer GARİPER** Süleyman Demirel Üniversitesi (Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Celal Can ÇAKMAKCI** Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi (Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Cevdet ŞANLI** Yıldız Teknik Üniversitesi (Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Emel NALÇACIGİL ÇOPUR** Akdeniz Üniversitesi (Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Hadra Kübra ERKINAY TAMTAMIŞ** Mardin Artuklu Üniversitesi (Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Hayrettin PARLAKYILDIZ** Kıbrıs İlim Üniversitesi (KKTC)
- Dr. Öğr. Üyesi Latife KIRBAŞOĞLU KILIÇ** Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi (Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Mevlüt Metin TÜRKTAŞ** Pamukkale Üniversitesi (Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Pınar KANIK UYSAL** Ordu Üniversitesi (Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Pınar ŞİMŞEK** Akdeniz Üniversitesi (Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Yasemin ASLAN** Pamukkale Üniversitesi (Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Yasemin BAYRAKTAR** Süleyman Demirel Üniversitesi (Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Yusuf GÖKKAPLAN** Kapadokya Üniversitesi (Türkiye)
- Dr. Ömer GÖK** Türk Dil Kurumu Başkan Yardımcısı
- Dr. Aslı MANAV** Pamukkale Üniversitesi (Türkiye)
- Dr. Duygu KAMACI GENCER** Eskişehir Osmangazi Üniversitesi (Türkiye)
- Dr. Fatih ÖZTÜRK** Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi (Türkiye)

Dr. Firuz FEVZİ Kabil Devlet Üniversitesi (Afganistan)

Dr. Iryna DRYGA Kiev Taras Shevchenko Üniversitesi (Ukrayna)

Dr. İsmail KURT Pamukkale Üniversitesi (Türkiye)

Dr. Hande ÜNVER ÖZDOĞAN Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi (Türkiye)

Dr. Kudret Safa GÜMÜŞ Aksaray Üniversitesi (Türkiye)

Dr. Neslihan KARACAN Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi (Türkiye)

Dr. Ramazan ERYILMAZ Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi (Türkiye)

DÜZENLEME KURULU

Düzenleme Kurulu Başkanı

Prof. Dr. Özgür Kasım AYDEMİR

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı

Düzenleme Kurulu Başkan Yardımcıları

Doç. Dr. Yavuz UYSAL

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı

Dr. Öğr. Üyesi Bora BAYRAM

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı

DÜZENLEME KURULU ÜYELERİ

Doç. Dr. Elif AKTAŞ

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı

Doç. Dr. Serdar BULUT

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Temel Eğitim Ana Bilim Dalı

Belgin TEZCAN AKSU

Yüksek Kurum Uzmanı

Mustafa TIZLAK

Yüksek Kurum Uzmanı

SEKRETARYA

Öğr. Gör. Dr. Neslihan KARACAN Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi TÖMER

Öğr. Gör. Dr. Hande ÜNVER ÖZDOĞAN Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Türk Dili Bölümü

Öğr. Gör. Dr. Ramazan ERYILMAZ Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi TÖMER

Öğr. Gör. Dr. Irmak KARABULUT Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Bölümü

Öğr. Gör. Zeynep EKİNCİ Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi TÖMER

Öğr. Gör. Taner YAPKU Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü

Arş. Gör. Ahmet Turan EŞ Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı

Arş. Gör. Ali CANBULAT Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı

Melek DAĞLI Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Rektörlük Özel Kalem

SUNUŞ

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi olarak, 20-22 Ekim 2022 tarihlerinde gerçekleştirdiğimiz “14. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu” nu bilimsel ve sosyal programların bütünlüğünde başarı ile tamamladık. Dünya dili Türkçenin, ana dili ve yabancı dil olarak eğitimi ve öğretimi, dil bilimi, iki dillilik, dil politikaları çalışmaları ile dünya dili Türkçeye ve Türkolojiye hizmet etmiş değerli bilim insanlarını konu alan çalışmalar, Türk dili ve Türk kültürünün zenginliğini ortaya koyan Türk sanatı ve Türk edebiyatı eksenli çalışmalar olmak üzere her yönüyle ele alındığı sempozyumda, yüz yüze oturumlar ve eş zamanlı olarak çevrim içi oturumlar da gerçekleşmiştir. Sempozyum süresince gerçekleşen 51 oturumda, 278 bildiri sunulmuştur. Bilimsel programların yanı sıra sempozyumun kimliğine uygun, nitelikli sosyal programlar ile katılımcılarımız, üniversitemizde ve şehrimizde misafir edilmiştir. Sempozyum sosyal programı dâhilinde açılış günü Türk Halk Müziği sanatçısı Azerin tarafından Türk dünyası ezgileri konseri, katılımcılarımız ve misafirlerimizle buluşmuştur. İkinci gün, üniversitemiz Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı ve Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü öğretim elemanlarının birlikteliğiyle Türk Halk Müziği konseri düzenlenmiştir.

Adını, şehrinden ve fatihinden alan Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi için bir yayınevine sahip olmak son derece önem arz etmekteydi. Ne mutlu ki bu amacımıza ulaştık ve bilim dünyasına hizmet eden nitelikli eserler yayınladık. Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Yayınları'nın (ALKUY) elinizdeki 005 numaralı elektronik kitabıyla da Türk diline ve Alanya'ya yakışır nitelikte güzide bir eser bırakmanın haklı gururunu ve mutluluğunu yaşamaktayız.

14. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Bildiri Kitabı birçok farklı üniversite ve kurumdan 106 akademisyen ve araştırmacının 154 bildirisinden oluşmaktadır. Değerli çalışmalarını bizlerle paylaşan bilim insanlarına hassaten teşekkürümü sunuyorum.

Sempozyumun gerçekleşmesinde desteklerini eksik etmeyen T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığına, Antalya Valiliğine, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansına, Türk Devletleri Teşkilatına, UNESCO Türkiye Millî Komisyonuna, Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatına (TÜRKSÖY), Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumuna, Türk Dil Kurumuna, Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığına, Alanya Belediyesine, Alanya Turistik İşletmeciler Derneğine teşekkürlerimi sunuyorum, kitabımızın bilim dünyasına yararlı olmasını temenni ediyorum.

Prof. Dr. Ekrem KALAN

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Rektörü

İÇİNDEKİLER

KURULLAR.....	i
İÇİNDEKİLER	xv
TEŞRİF MESAJI.....	xxiv
AÇIŞ KONUŞMALAR.....	xxv
BİLDİRİLER.....	xcii

Ahmet Ali SELÇUK, Şevval DAĞ ve M. Hanifi KERVANCIOĞLU
“Geceleri Kalkar Kalkar Ağlarım” İsimli Gurbet Havasının Sözlerinde Kullanılan Hançere Tekniği 1

Ahmet Benzer ve Miray Devecioğlu
Okul Sözlüklerinde İyi Bir Tanımın Esasları 10

Ahmet BURAN
Mahtumkulu’nun Türkmen Aydınlanmasına Katkısı..... 26

Ahmet KAYASANDIK
Üniversitelerde Okutulan Türk Dili Dersi İçin Yeni Çerçeve Program Önerisi 39

Ahmet Mutlu TERZİOĞLU ve Eren LEHİMLER
Aşıklık Geleneğinde Söz ve Müzik Etkileşimine Bir Örnek: Sümmani Ağzı..... 49

Ali AKAR
Kül Tigin Yazıtı’nda *Yana Bërtimiz* Birleşik Fiili Üzerine..... 57

Alpaslan OKUR ve Gamze YAVUZ
Türkçe ve Türk Kültürü Ders Kitaplarındaki Dört Temel Beceri ve Dil Bilgisi Etkinlikleri Üzerine Bir İnceleme (5. Seviye Örneği) 60

Anvar ALLAMBERGENOV
Özbek Edebiyatında Ebu Reyhan Birunî Siması..... 71

Arzu ARICAN ve Hakan GÜLER
Eski Uygur Kolofonlarında Bir İfade Biçimi Olarak *agduk umaz* 76

Asiye Mevhibe COŞAR
Türkçe Sözdiziminde Bir Diziliş Örneği: Araya Unsur Girmesi ya da Unsurun Bölünmesi 82

Aslı ÇAVUŞOĞLU AKSOY
Nezihe Muhittin’in Kadın İdeali Üzerine..... 92

Aylin KOÇ GİANNOPOULOS
Karamanlıca Bir Tabirname Hakkında 97

Aynur MAHMUD
Fuzûlî’nin “Leylâ ve Mecnûn” Eserinde Harp Araç-Gereçleri (Kavram ve Kültür İlişkisi)..... 106

Azzaya BADAM
Baishint Khar Runik Yazıtı ve Damgaları 112

Banu NAGASHBEKOVA
Kazakistan’ın Batı Ağzındaki Özellikler 120

Barışgöl Erlanqızı KENGES
Bilişim Teknolojisi Terminolojisindeki Eş Anlamlılık Olgusunun Kazakça ve Türkçedeki Görünüşü... 128

<i>Başar ZEREN ve Ü. Ezgi GÜLEKEN</i> Eurovision Şarkı Yarışmasında Dil ve Politikanın Sonuçlara Etkisi.....	136
<i>Bekir DİREKÇİ ve Ramazan ÖZPINAR</i> “06 Mil Yz A1345” Kayıtlı Talimnamenin Söz Varlığının Özel Amaçlı Türkçe Öğretimi (Askerî Türkçe) Açısından İncelenmesi	143
<i>Bekposhsha RAHİMOVA</i> Pahlavon Mahmud Haqida Doston	150
<i>Belgin Tezcan AKSU</i> Türkçe Sözlük'teki Eskimiş (esk.) Etiketli Söz Varlığı.....	154
<i>Berna ÜRÜN KARAHAN</i> Ortaokul Öğrencilerinin Dil Bilgisine Yönelik Tutumları ile Türkçe Dersi Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	167
<i>Berra ALİBAŞIÇ, Beyza KÖKSAL ve Filiz METE</i> 2019 Türkçe Öğretim Programındaki Kelime Öğretimi Yaklaşımının Türkçe Ders Kitaplarına Yansımaları	173
<i>Beyza ALPARSLAN KABA</i> Revânî'nin Çıkar Redifli Gazeli Üzerine Bir Söylem Çözümlemesi.....	184
<i>Bora BAYRAM ve Ayşegül ERARSLAN</i> Yabancılara Türkçe Öğretimi Üzerine Yapılan Metin Uyarlama Çalışmalarının Değerlendirilmesi: Bir Meta-Sentez Çalışması.....	197
<i>Bora BAYRAM</i> Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimine Yönelik Dil İhtiyaç Analizi: Alanya Örneği.....	206
<i>Buket ÜNDEMİR, Murtaza AYKAÇ ve L. Ayça ÇELİKBAŞ</i> Sürdürülebilir Eğitim Bağlamında Türkçe Öğretmenlerinin Hayat Boyu Öğrenme Yeterliklerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi	218
<i>Burak TORTOP, Cengiz ŞENGÜL ve Ali BEDEL</i> Burdur Halk Danslarında Söz Unsuru.	225
<i>Burcu SARIKAYA</i> Ali Şir Nevâyî'nin Gara'ibüs-Sıgar'ında Biçimce Olumlu Anlamca Olumsuz Yapılar Üzerine Bir Değerlendirme.	232
<i>Burcu YILMAZ</i> Kemal Eraslan'ın Ali Şir Nevâyî Üzerine Yaptığı Çalışmalar ve Nevâyî Üzerine Görüşleri	241
<i>Celal DEMİR</i> Kır- ve Sı- Fiilleri Üzerine	251
<i>Ceren OĞUZ KABADAYI</i> Alay ve Şaka Yollu İfadeler Üzerine Semantik Bir İnceleme.	260
<i>Ceyda ADIYAMAN</i> Eski Türkçede “İstinsah / Kopya Etmek” Karşılığında Kullanılan Sözcük Birimler ve “kata” Zarfı	273
<i>Cüneyt AKIN</i> Türk Devletleri Teşkilatı Bağlamında Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümleri Üzerine Bir Değerlendirme.	288

<i>Çiğdem USTA</i> Ağız Verileri, Karışık Dilli Eserler Konusunda Yol Gösterici Olabilir mi? Trabzon İli Ağızları Örneği	294
<i>Dilara KESKİN</i> Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Çocuk Grupları İçin Hazırlanmış Hikâye Kitaplarındaki Görsellerin Kültürel Unsur Aktarımı Kapsamında İncelenmesi: Yunus Emre Enstitüsü Çocuk Hikâyeleri Dizisi Örneği (A 1-A2)	304
<i>Dženana BRAČKOVIĆ</i> Bosna Hersek'te Türkçe Kökenli Fiillerden Türemiş Soyadları	314
<i>Ehed BİYUTƏ ve Mir Qadir HAŞİMİ</i> Azərbaycan Türkçəsi Sözlük Projesinə Bir Baxış	320
<i>Elif AKTAŞ ve Ahmet Turan EŞ</i> 2005 ve 2019 Türkçe Öğretim Programlarındaki Dil Bilgisi Kazanımları Üzerine Bir İnceleme	325
<i>Elif BÖRKLÜOĞLU ve Eylem ÖZSAN</i> Sessiz Kitapların Yaratıcı Okuma Becerisini Geliştirmesine Yönelik Bir Uygulama	335
<i>Elif DEMİR</i> Hayâlî Bey'in Bir Gazelinin Dil ve Üslup Açısından İncelenmesi	344
<i>Elif OĞUZHAN</i> Bulgaristan'da Türkçe Meşale: Alev Kültür Dergisi	363
<i>Elifnur YILDIZ YALÇINDAĞ</i> Balkanlarda Yaşayan Slav Dillerini Konuşan Türk Topluluğu: Torbeşler ve Dilleri	373
<i>Elmas ÇOKOL ALPAY</i> Türkçede Alt Katman Dillerinin Etkisi Olarak Dönüşlülük Bildiren Yapılar "Oturmuşum kendime, çay içiyorum"	391
<i>Elvira LATİFOVA</i> Kuzeybatı Azerbaycan Ağızları ve Yer Adları ile Mahmud Kaşgarlı'nın "Dîvânu Lugâti't-Türk" Eseri Arasındaki Bazı Paralellikler	405
<i>Elza ALIŞOVA DEMİRDAĞ ve Süleyman AKSU</i> Batı Trakya- Gümülcine Ağızlarında Tekrar Grupları	412
<i>Emine BALCI ve Elif DEMİRDÖĞEN</i> Türkçe Yazı Sistemi ve Disleksi: Diller Arası Sorunlar	418
<i>Emine ULU-ASLAN ve Bayram BAŞ</i> Balkanlarda Yabancılarla Türkçe Öğretiminin Sorunları Üzerine Bir Çalışma: Bosna-Hersek Örneği	436
<i>Emre TÜRKMEN</i> Aktarma Cümlesi Özelinde Noktalama İşaretlerinin Kullanımı Üzerine	447
<i>Engin ÇETİN</i> Orta Asya'dan Anadolu'ya Türk Atasözleri Projesi	458
<i>Engin ÖZDEMİR</i> Türkiye Türkçesinde {+Dir} Anlambiriminin Yargıyı Sabitleme Eğilimi: Anlamı ve Bilgiyi İnşa Etme İşlevi.	469
<i>Ercan ALKAYA ve Ertuğrul ZORLU</i> Dil İlişkileri Bağlamında İdil Bulgar Türkçesindeki "ılgıcı" Kelimesi	482

<i>Eren KÖSEOĞLU ve Yavuz UYSAL</i> Alanya Halk Kültüründe Hıdırellez Geleneği	491
<i>Eren ÜNLÜ</i> Tatar Türkçesinde Sınırlama Bildiren Edatlar Üzerine	510
<i>Erhan SOLMAZ</i> Türk Halk Hikâyeciliği Geleneğinin Popüler Kültüre Etkisi Bağlamında Bir Cem Karaca Okuması	521
<i>Esra ALKAN ve Kevser DURGUN AKAN</i> Gülümseten Öyküler Dizisinde Halk Bilimi Unsurları	529
<i>Esra ÇAM</i> Harezm Bölgesi Ritüellerinin Kadın İcracıları Halfelerin Türk Diline ve Türk Kültürüne Katkıları	544
<i>Fatih EVSEN ve Cengiz ŞENGÜL</i> Antalya Türkülerinin Edebi Analizi	550
<i>Fatih ÖZTÜRK</i> Şem‘î’nin <i>Tezkiretü’l-Hulefâ</i> Adlı Eserinde “Ölüm” Yerine Kullanılan İfadeler	556
<i>Fatih VEYİS ve Ayşegül KAYAR MUSLU</i> Metin Temelli Dil Bilgisi Öğretimi Bağlamında Halit Fahri Ozansoy’un “Edebiyatçılar Geçiyor” Eseri Üzerine Örnek Bir İnceleme	568
<i>Ferruh AĞCA ve Ezgi ÇAPAN</i> Dede Korkut Oğuznamelerinin Bursa Nüshası Hakkında Birkaç Not	578
<i>Galibe HACIYEVA</i> Asireddin Abu Hayyan El-Endelusi’nin “Kitab El-İdrak Li-Lisan El-Etrak” Eseri ve Nahçıvan Şiveleri	585
<i>Gızılgül ABDULLAYEVA</i> Mahmud Kaşgarlı’nın “Dîvânu Lugâti’t-Türk” Eserinde “Sağır nun”un Kelimenin Anlamına Etkisi	606
<i>Guli XUSAINOVA SHAVKATOVNA</i> Xorazm Viloyatidagi Moddiy Madaniy Meros Ob’ektlarining Nomlanishida Xalq Og‘Zaki Ijodining O‘Rni	613
<i>Gulnara ALIYEVA-KOŞKUN</i> Post-Sovyet Dönemi Azerbaycan’da Sözlükbilim Çalışmaları	618
<i>Gulnoz SATTOROVA</i> Özbek Hikâye Anlatımının Gelişiminde Edebî İletişimin Rolü	626
<i>Güler ÖZYÜREK ve Neslihan KARAKUŞ</i> Türkçe ve Korecenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Ders Kitaplarında Dil Bilgisi Öğretimi	629
<i>Gülrû BAYRAKTAR ve Güliz YALÇIN</i> Almanya’da Yaşayan 14-18 Yaş Grubu Alman Gençlerinin Türkçe Kelime Dağarcığı ve Türkçe Kelime Kullanım Alanları	649
<i>Hacı İbrahim DELİCE</i> Türkçede Öbek İşletme Ekleri	658
<i>Hande ÜNVER ÖZDOĞAN</i> Diplomaside “Turkey” Yerine “Türkiye” Adlandırmasına Geçişin Nedenleri ve Ülkemizin Marka Değerine Etkisi	666

<i>Harun YACAN ve Burhan YACAN</i> Van Yöresi 'Deme Çevirme' Türküleri (Şık Şık Bilezik Kolunda Türküsü Örneği)	674
<i>Hasan İSİ</i> Budist Uygur Metinlerinde "Sevgi ve Şefkat" Erdemine Dair Dini Bir Terim: maitrè (=Skr. Maitrī) ...	684
<i>Hasene AYDIN</i> Seslenme Sözlerinin Cümle Öğeleriyle İlişkisi ve Öge Olarak Cümledeki Konumu	705
<i>Hatice ŞAHİN ve Ebru KUYBU DURMAZ</i> Mudanya'da Yerleşik Bulunan Girit Mübadilleri Üzerine.	724
<i>Hatice YAMAN ve Özgür Kasım AYDEMİR</i> Türkçe Eğitiminde Yaratıcı Drama Yöntemi Kullanılmasının Alımlamaya Etkisi.	730
<i>Hayrettin PARLAKYILDIZ</i> Emojiler Ortak Dil mi?	738
<i>Hicret DAŞDEMİR</i> Çağatay Sözlüklerine Göre Türkmen Türkçesi ve Türkmençe Söz Varlığı	759
<i>Hüseyin ŞANSAL ve Salim PİLAV</i> Okuma Çemberi Yönteminin Yaratıcı Yazma Becerisine Etkisi	763
<i>İbrahim ÇİMEN ve Aliye Nur ERCAN GÜVEN</i> Türkiye Dışında Örgün Eğitim Kapsamında Türkçe Dersi Alan Yabancı Öğrencilerin Türkçe Öğrenmeye İlişkin Görüşleri: Somaliland Örneği	773
<i>İbrahim ŞAHİN ve Ayşe BÜLBÜL</i> Sabri Esat Siyavuşgil'in Cumhuriyet Devri Dil Politikaları ve Dilde Sadeleşme Bağlamındaki Düşünceleri	789
<i>İnan GÜMÜŞ</i> Oğuz Kağan Destanı'nı Üçlü İşlev Kuramı Çerçevesinde Okuma Denemesi	795
<i>İrem ERTEN</i> Trabzon Çepni Ağzından Seçilmiş Metinlerde Bağdaşıklık Dışı Kullanım Örneklerine Dair Bir İnceleme	804
<i>İsmail KURT</i> Rodos'ta Türkçenin Görünümü.....	813
<i>İsmail SÖKMEN</i> İlk Türkçe İslami Terminolojide Kadim Türk Dininden İzler: <i>azuk</i> Örneği	819
<i>Janagül SAMETOVA</i> Kazak Çocuk Edebiyatındaki Mitolojik Kahramanlar	828
<i>Jumaniyozova Muhabbat XO'SINOVNA</i> Xorazm Xalq Qo'shiqlari Leksikasida Ma'nosiga Ko'ra O'zbek Adabiy Tilidagi Ana Shunday Birliklardan Farq Qiluvchi So'zlar	835
<i>Kerime ÜSTÜNOVA ve Merve ERGÜT</i> Cevap Beklenmeyen, Olumsuz Yapılı, Olumlu Anlamlı Sözde Soruların Kullanım Amaçları ve İşlevleri	842
<i>Kerime ÜSTÜNOVA</i> Söz Diziminde Bildirim, Sezdirim, Çıkarım Belirleyicileri	859

<i>Levent KURGUN ve Yıldız ÖZBİLEN</i> Türkçe Sözlük'te "Argo Söz, Hakaret Yollu, Teklifsiz Konuşmada ve Kaba Konuşmada" Olarak İşaretlenen Sözcükler	867
<i>Lira MAIRAMBEK KYZY</i> Töre Bitigi'nde Ölüm Cezasını Gerektiren Suçlar	879
<i>M. Mehdi ERGÜZEL</i> Vefatının 40. Yılında Hocam Prof. Dr. Faruk K. Timurtaş'ın "Yaşayan Türkçemiz İdeali" Üzerine .	891
<i>Marija ĐINĐIĆ</i> Türkçe Kökenli Anatomiyle İlgili Adların Sırpça Üzerine Sözcüksel Etkisi.....	901
<i>Mehmet EROL</i> Türk Dil ve Kültür Coğrafyası Olarak Suriye	906
<i>Mehmet SARIKÖSE</i> Eski Türkler Yazıtları Nasıl Adlandırır?	913
<i>Mehmet Tolga BAKIRTAŞ</i> Atasözlerinde Renk	922
<i>Nadirhan Hasan</i> Hoca Ahmet Yesevî'nin Türkistan Tarihindeki Önemi.....	938
<i>Mehmet Surur ÇELEPİ</i> Teke Yöresi Delbekçi Kadınlarının İcralarında Kültür ve Doku İlişkisi.....	952
<i>Mehmetcan GÖKBAYIR</i> Türkiye Türkçesi Ağızlarında Yardımcı Fiil Olarak Dök-	962
<i>Mehtap ÖZTÜRK</i> Kazan Tatar Türkçesinde "Vatan" Konulu Atasözleri Üzerine.....	967
<i>Meriç GÜVEN</i> Osmanlıda İki Dillilik Faaliyetleri ve İki Dilli Eser Olarak "Üss-i Lisân-ı Türki"	985
<i>Mesut GÜN ve Melisa Ecrin BOLATKOL</i> Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan B1 Düzeyindeki Ders Kitaplarının Dinleme Etkinlikleri Açısından Karşılaştırılması	996
<i>Mevlüt Can YAYLA, Deniz DİNCEL ve Ahmet Tolga YAŞKAYA</i> Kırıkkale Keskin Yöresine Ait Halay Formundaki Eserlerin Söz ve Müzik Bakımından İncelenmesi	1 006
<i>Mina DOLATI</i> Halaç Şairi Arabgol ve Halaç Türkçesinde Şiirleri	1019
<i>Minevver TILAVOVA</i> Turk va O'zbek Tilidagi Ayrim Mushtarak So'z Hamda Iboralar Xususida	1027
<i>Muhammet Fatih ALKAYIŞ</i> Ahmet Bican Ercilasun'un İnternetteki Türkoloji Konuşmaları Üzerine Bir Tasnif Çalışması	1029
<i>Murat ATEŞ ve Ahmet Gürkan KARATAŞ</i> Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Ders Takip Stratejilerinin Belirlenmesi	1041
<i>Murat DOĞAN ve Ahmet DEMİRTAŞ</i> Türkiye Türkçesi Ağızlarında Ön Ses Tonsuzlaşması	1052

<i>Mustafa ARSLAN ve Didem Gülçin ERDEM KÜK</i> Ritüel-Dil İlişkisi Bağlamında Türkçe Duaların İşlevselliği	1069
<i>Nadir İLHAN</i> Türkçe Sözlükte Madde Başı Olan Kelimelerde Yer Alıp Unutulan Kök Kelimeler.....	1076
<i>Nebiha ÇAYIRLI ve Salim PİLAV</i> Yaş Değişkeni Bağlamında Almanya’da Yaşayan Türklerin Kuşaklararası Dil Bağlılıkları, Dil Seçimleri ve Sürdürümleri	1092
<i>Necati DEMİR</i> <i>Türkçenin Doğuşu ve Gelişmesi</i>	1108
<i>Necati DEMİR ve Aslı UYSAL</i> Moldova Cumhuriyeti Gagauz Yeri Özerk Bölgesinde Çıkan Bir Dergi: Sabaa Yıldızı	1116
<i>Neslihan KARACAN</i> Mantıksal İstemin Çok Anlamlılığa Etkisi Bakımından Söz İçi Karşıtlık	1134
<i>Nesrin SİS ve Niymet BAHŞİ</i> LGS Türkçe Sorularının Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Değerlendirilmesi	1140
<i>Nilüfar TİNCHLİKOVA</i> Ali Şîr Nevâyî’nin <i>Sedd-i İskenderî</i> Mesnevîsi Örnekleminde İskender’in Duygu Durumunun Tahlili	1145
<i>Nilüfer KARADAVUT</i> Nedîm ve Refî-i Amîdî’nin <i>Tartup</i> Redifli Gazellerinde Çağatay Türkçesi	1155
<i>Nurefşan GÜLEN</i> Erendiz Atasü’nün “Madam Butterfly Ölmeyi Reddederse” Adlı Öyküsünden Hareketle Toplumsal Bir Kimlik Olan Erkeklik Kavramı	1170
<i>Orhan ÇİÇEK</i> “Suriye ve Filistin Mektupları”nın Söyleminde Biyoiktidar Kurgusu	1176
<i>Osman ALBAYRAK</i> Türkiye Türkçesi Ağızları ve Azerbaycan Türkçesinde Kullanılan Ortak Alıntı Söz Varlığı Üzerine Tematik Bir İnceleme.	1182
<i>Osman KABADAYI</i> Kıssa-i Samrug’da İkili Kullanımlar	1198
<i>Osman ORUÇ</i> Denizin Çağırışı Romanında Tutunamama Gerçeği.....	1209
<i>Osman YILDIZ</i> Isparta İli Ağızlarında {-(Y)Alık} İstek Birinci Çokluk Kişi Biçimbirimi ve Ağız Bölgeleri	1218
<i>Ömer DEMİRTAŞ ve Yusuf TEPELİ</i> Yapılandırmacı Yaklaşımın Göre Bağlaç Öğretiminde Öğretmen Görüşlerinin Fenomenolojik Olarak İncelenmesi	1224
<i>Özgür Kasım AYDEMİR ve Ali CANBULAT</i> Türkçenin Kadim Yurdu Lübnan’da Güncel Türkçe Eğitimi Çalışmaları.....	1242
<i>Pervin ÇAPAN ve Tuğçe YAŞA TOPRAK</i> Fehîm-i Kadîm’in Yeter Redifli Gazelinin Anlambilim Açısından İncelenmesi	1255

<i>Pervin ÇAPAN</i> Türkçe ve Hatıraların İzinde Balkan Rüyasından Uyanmak	1270
<i>Ramazan ERYILMAZ</i> Balkan Ülkelerinde Türkçe Eğitim Açısından İki Dilli Eğitim Modelleri	1313
<i>Reyhan HABİBLİ</i> Prof. Dr. Tuncer Gülensoy ve Türk Onomastiği	1325
<i>Salamat MATKARIMOVA</i> Hazret Nevai ve Harezmi Şairleri İcadında Büyük Bir Tarihe Sahip Dilimize Olan İlgi	1333
<i>Serap BOZKURT GÜVENEK ve Kuban SEÇKİN</i> Çocuk Dilinde Mental Fiil Kullanımı	1337
<i>Serdar DERMAN</i> Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Alanındaki Öğreticilerin Uzaktan Eğitim Olgusuyla İlgili Zihinsel Yapıları ve Görüşleri.	1356
<i>Serkan DEMİREL</i> Kosova İlköğretim 5. Sınıf Müzik Dersi Kitabındaki Okul Şarkılarının Eğitim Müziği Açısından İncelenmesi	1365
<i>Sevinç MEMMEDOVA</i> Medya Dilbilimi ve Dil Normları	1374
<i>Seyit Mehmet SAKİN ve Cengiz ŞENGÜL</i> M. Zekâi Dede Efendi'nin Bestelediği "Etmezem İkrârı Aşkî Saklarım Canım Gibi" İsimli Eserin Usûl-Arûz Vezin Yönünden İncelenmesi	1379
<i>Sultan ŞENÖDEYİCİ</i> Modern Dünyanın Bakış Açısıyla Metonimi	1387
<i>Süveyda ŞAHİN ve Nergis BİRAY</i> Özbek ve Kazak Türkçelerinde Çay Kavram Alanı Üzerine Karşılaştırmalı Bir Çalışma	1395
<i>Şahin BÜTÜNER</i> Sözlü Kültürden Elektronik Kültüre Kollektif Bellek: Yunus Emre	1417
<i>Şükrü Halûk AKALIN</i> Türk Dilinin Söz Varlığı ve <i>Türkçe Sözlük</i> Geleneği	1424
<i>Taşpolot SADIKOV</i> Van Pamir Kırgızları Atasözlerinin Karşılaştırmalı Fonoistatistiği Üzerine	1431
<i>Tuğba AKKOYUN</i> Geleneksel Bilgi Bağlamında XI. Yüzyıl Türk Şiiri	1445
<i>Tuğba GÖKBAYIR</i> Kırgızlarda Çeçendik Sözlerin Atasözlerindeki Görünümü Üzerine Bir İnceleme	1459
<i>Tuğba ŞİMŞEK ve Emre ŞİMŞEK</i> Sosyal Medyada Türkçe Öğretimi "Instagram" Örneği	1470
<i>Tuncay BÜLBÜL</i> Sebk-i Türkistânî Bağlamında Nedîmâne Tarz ya da Nedîm'in Divan Şiirine Getirdiği Yenilikler. ...	1476
<i>Turgut TOK ve Kıvılcım POLAT BULMUŞ</i> Alevî-Bektaşî Cemlerinde Kullanılan Dilin Metaforları: Denizli Örneği	1483

<i>Uğur ÖZBİLEN ve Meral BAYRAM</i> Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarındaki Beceri Etkinliklerine Eşlik Eden Görsellerin Değerlendirilmesi.	1495
<i>Umay TÜRKEŞ GÜNAY</i> Kimliğimizi ve Geçmişimizi Muhafaza Etmemizde Türkçenin Rolü	1514
<i>Ümit EKER</i> Çağatay Türkçesi Metinlerinde -GAy Eki ve İşlevleri	1518
<i>Ümmühan GÜZEL ve Serdar YAVUZ</i> Yapılandırmacı Yaklaşım Öncesindeki Türkçe Dersi Öğretim Programlarında Yazma Uygulamaları	529
<i>Yasin KARADENİZ</i> Özbek Destanlarında Sık Kullanılan Kelimeler Üzerine Bir Değerlendirme.	1540
<i>Yaşar Sözen</i> Kazak Akını Jambıl Jabayev'in Şiirlerinde Eleştirel Bakış	1548
<i>Yaşar ŞİMŞEK</i> Rabguzi'nin Kısasü'l-Enbiyâ'sının Paris Nüshası ve Klasik Devir Sonrası Çağatay Türkçesinde Mahallileşme.	1570
<i>Yusuf GÖKKAPLAN</i> Sosyal Medya Dilinde Söz Dizimi	1583
<i>Zehra GÖRE</i> Divan Şiirinin Sözvarlığında Yemek Sembolizmi	1591
<i>Zeki KAYMAZ ve Âdem BULUT</i> Et-Tuhfetü'z Zekiyye Fi'l Lugati't Türkiyye'de Deyimler	1602
<i>Zeynep EKİNCİ</i> Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Ders Kitaplarının Okunabilirlik Durumları: Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Örneği.	1610
<i>Ziyafet GASIMOVA</i> Azerbaycan Üniversitelerinde "Akademik Yazı ve Oku (Türkiye Türkçesi)" Derslerinde Türkiye Türkçesinin Öğretimi Üzerine (Bakü Slavyan Üniversitesi Örneği).	1617
<i>Zuhal KÜLTÜRAL ve Burcu SIBIÇ</i> Galatât Sözlüklerinde Konu Edilen Yer Adları Üzerine	1628
14. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Fotoğrafları Seçkisi	1639
Notlar	1652

Karamanlıca Bir Tabirname Hakkında

Aylin KOÇ GIANNOPOULOS*

Özet

Karamanlıca ya da Karamanlı Türkçesi olarak adlandırılan Yunan harfli Türkçe ile pek çok eser kaleme alınmıştır. Bu eserler üzerine yapılan analitik bibliyografya çalışmaları bunların daha çok dinî içerikli yayınlar olduğunu göstermektedir. Din dışı eserler daha az olmakla birlikte edebiyat, felsefe, tıp, eğitim ve folklor alanlarıyla ilgili kitaplar ve dergiler de yayımlanmıştır. Bu eserlerden bir tanesi de 1885 tarihli *Rüya Kitabı*'dir. Müellifi S. İgnatiadis'tir. Adından anlaşılacağı üzere çeşitli kaynaklardan derlenmiş rüya yorumlarından oluşan 30 sayfalık bir *tabirname (oniromansi)*'dir. Matbu esere ulaşılammış, ancak kitabın siyah beyaz fotoğraflarını inceleme imkânı elde edilmiştir. Bugüne kadar üzerinde herhangi bir çalışma yapılmayan bu eserden ilk bahseden araştırmacı Evangelia Balta'dır. Balta, *Karamanlidika Additions* (1584-1900) kitabında yayımla ilgili bibliyografik bilgi vererek ön sözünden alıntı yapmıştır. İstanbul'da S. İgnatiadis Matbaası'nda basılan eserin "Prologos" (Ön Söz) bahsinde müellif rüya yorumlama sanatının bütün milletler tarafından kabul görüp uygulandığını, Mısırlılar, Yunanlar, Asurlular, Keldaniler ve Acemler'in rüya yorumlamayı ilim olarak saydıklarını belirtir. Ayrıca Eski Yunanlar devrinde insanların rüyalarını tabir ettirmek amacıyla Livadya'daki "Trofonios Mağarası"na gittiklerini de ifade eder. Ön Söz bahsinden sonra *Rüya Kitabı* başlığı altında alfabetik sıra ile rüyalar yorumlanır. Sade bir dille yazılmış olan bu eseri, halkın inancını, dünya görüşünü, gelenek-göreneklerini göstermesi bakımından folklorik bir malzeme, Türkçe söz varlığı açısından da önemli bir kaynak olarak görmek mümkündür. Bu bildiride, İgnatiadis'in *Rüya Kitabı* adlı eserinin muhtevası, yapısı, dili ve üslubu hakkında bilgi verilmiştir. Ayrıca metinden çeviri yazı yapılarak seçilmiş tabirler incelenmiştir. Sonuç bölümünde ise eserden hareketle dil, edebiyat ve kültür çalışmalarında folklorik malzeme içeren bu tür tabirnamelerin tespitinin, neşrinin önemi dile getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Karamanlıca, tabirname, rüya, *Rüya Kitabı*, S. İgnatiadis.

Giriş

Rüya (Ar. *ru'yâ*), Türkçe karşılığıyla "düş" uyku sırasında zihinde beliren görüntülerin bütünüdür. İnsanlık tarihiyle birlikte var olan "rüya" pek çok ilmî disiplinin araştırma ve inceleme konusu olmuştur. Rüyaların, yaşanmış ve yaşanacak hayata dair birtakım işaretler, gizli anlamlar taşıdığına inanılmıştır. Bu işaretler ve gizli anlamlar zamanla yorumlanarak açıklamaya çalışılmış, buna dair eserler yazılmıştır. Rüyalarda görülen şeylerin neleri sembolize ettiğini açıklayan ilme *tabir*; rüyaları yorumlayanlara *muabbir*, yazılan eserlere de *tabirname* adı verilir.

Tarihi Asurlulara (MÖ 5000) uzanan tabirnameler eski Mısır, Hint ve Yunan medeniyetlerinde de mevcuttur. Kâtip Çelebi, *Keşfü'z-zunûn*'da Aristo (Aristoteles), Eflâton (Platon), Öklid (Evklidis), Batlamyus (Ptolemaios) ve Câlînûs (Galenos) gibi şahsiyetlere ait rüyalardan ve tabirlerden söz eden eserleri kaydeder. Antik rüya tabirciliğinin önemli eseri olan Artemidor'un *Oneirokritikon*'u Arapçaya çevrilince İslam rüya tabirciliği bundan etkilenmişti (Gökyay ve Coşkun, 2010). Artemidor tam adıyla Artemidoros Daldianos, MS 2. yüzyıl ortalarında Efes'te yaşamış annesinin memleketi Daldis (bugünkü Manisa ilinin Salihli ilçesine bağlı Kemer Köyü bölgesindeki antik kent)'ten dolayı Daldianos soyadını almış hem bir rüya derlemecisi hem de bir kâhindir. Yunanistan, İtalya ve Anadolu'yu gezerek rüya tabirlerini derlemiştir. Beş ciltten oluşan eseri, *Oneirokritikon* veya *Oneirokritika (Düşlerin Yorumu)* adıyla bilinir. Bu eserden dönemin batıl inançları, mitleri, dinleri ve sosyal yapısı hakkında ziyadesi ile bilgi edinilebilir (Kavas, 2018), (Kalfas, 2001).

İslam dininde rüya tabirine önem verildiği *Kur'an* ve hadislerde yer alan bilgilerden anlaşılmaktadır. *Kur'an-ı Kerîm*'de Hz. Yusuf'a rüya yorumunun öğretildiği, Hz. İbrahim ile Yakup ve Yusuf'un

* Prof. Dr., Marmara Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Türkiye, kocayl@gmail.com, ORCID: 0000-0002-0699-6932

gördükleri rüyaları tabir edip ona göre hareket ettikleri belirtilir. Talmud'un son kısmındaki rüyalarla ilgili paragraflar Yahudi kültüründe rüya ve tabirin mühim olduğunu göstermektedir. İncil'de de rüyanın ehemmiyetine işaret edilmiş ve birçok Hristiyan rüya tabircisi yetişmiştir (Gökyay ve Coşkun, 2010).

Bu bildiride, 1885 yılında İstanbul'da basılan *Rüya Kitabı* adlı eser konu edilmiştir. Öncelikle Türkçe tabirnameler hakkında genel bilgi verilmiş ardından İgnatiadis tarafından kaleme alınan *Rüya Kitabı*'nin muhtevası, yapısı, dili ve üslubu üzerinde durulmuştur. Son bölümde ise rüyada görülen motiflerin tasnifi yapılarak metinden seçilmiş tabirler günümüz Türkçesiyle ele alınmıştır.

1. Türkçe Tabirnameler

Türk kültüründe rüya ve tabir hem İslamiyet'ten önceki hem de İslamiyet'ten sonraki dönemlerde büyük önemi haizdir. *Türeyiş*, *Oğuz Kağan* ve *Dede Korkut* destanlarında rüya mühim bir unsur olarak yer alır (Tören, 1997), (Gökyay ve Coşkun, 2010). *Kutadgu Bilig*'de “Tüş Yorguçılar Birle Katılmakı Ayur” (Rüya Tabircileri ile Münasebeti Söyler) başlıklı müstakil bir bölüm bulunmaktadır. Reşit Rahmeti Arat'ın çevirisiyle bu bölümde rüyalar ve rüya tabircileri şöyle ifade edilir: “Bir ilim de rüyâ ilmidir; rüyâ görünce, yoran kimse onu hayra çevirir. İnsan uyuyunca, rüyâ görür; tâbirci yormasını bilirse, dediği derhâl çıkar. Bu rüyâ yoran kimse onu iyiye yorarsa, rüyâ dâimâ iyi çıkar ve insan sevinir. Eğer rüya münâsebetsiz ve çok fena ise, fakirlere sadaka vererek, vücûdu onun şerrinden korumak lâzımdır. Bu rüyâ ilmüne bak, merhametli Tanrı kulunun iyiliğini arzuladı ve ona rüyâda alâmetler gösterdi. Rüyâ iyi olursa, onu görünce sevinmeli; fena bir rüyâ görünce de, kalkıp Tanrıya sığınmalıdır.” (Arat 1994: 316).

Tabirnameler yapı bakımından genellikle aynı şemaya sahiptir. Buna göre iki bölümden oluşur: Birinci bölümde; İslam'da rüyanın yeri, rüya çeşitleri, tabirin yapılacağı vakitler, şartları, kimlerin rüyalarının daha makbul olacağı gibi ön bilgiler yer alır; bunlar kıssalar ve menkıbelerle desteklenir. İkinci bölümde; rüyalarda görülen şeylerin manaları anlatılır. Tabirnamelerin sonunda genellikle “segirnâme” veya “ihtilâcnâme” gibi bir fal çeşidi sayılabilecek bölümler bulunur. Mecmualarda ve cönklerdeki tabirnamelerde ise doğrudan doğruya rüya tabirine geçilir (Gökyay ve Coşkun, 2010). Arzu Erdoğan Öztürk (1993) *Türkçe Rüya Tabirnameleri ve İbn-i Sirin'den Tercüme Edilen Bir Tabirname* başlıklı yüksek lisans tezinde Süleymaniye ve Nuruosmaniye Kütüphanelerindeki yazma, Beyazıt Devlet Kütüphanesindeki basma (1947-1987 yılları arası) Türkçe tabirnamelerin künyelerini vererek, tanıtımını yapar. Âdem Balaban (2014) da “Türkçe Yazma Tabirnameler” başlıklı makalesinde yazma tabirnameler hakkında ayrıntılı bilgi verir. Türk edebiyatında tabirnamelere özel bir önem verildiği eserlerin çokluğundan anlaşılmaktadır. Bu eserlerden bir tanesi de *Rüya Kitabı*'dir.

2. Rüya Kitabı

Rüya Kitabı (Yani Tekmil Tercümesidir) adlı tabirname Karamanlı Türkçesiyle yazılmıştır. Müellifi S. İgnatiadis'tir. 1885 yılında İstanbul'da müellifin aynı addaki matbaasında basılmış bu eser, iki sayfalık Ön Söz ile birlikte 30 sayfadır. Kapağında “Türlü punarlardan seçilmiş. Mearif-i Umumiye Nazaret-i Celilesinin ruhsatı ile tab olundu” ibaresinden çeşitli kaynaklardan derlenerek bugünkü adıyla Millî Eğitim Bakanlığı'nın izniyle basıldığı anlaşılmaktadır. Matbu esere ulaşamamış, ancak kitabın siyah beyaz fotoğraflarını inceleme imkânı elde edilmiştir. Bu eserden ilk bahseden araştırmacı Evangelia Balta'dır. Balta (1987), *Karamanlidika Additions (1584-1900)* adlı analitik bibliyografya çalışmasında eserin künyesini vermiş ve Ön söz'den alıntı yapmıştır.

İgnatiadis “Prologos” başlıklı “Ön söz” bahsinde rüya yorumlama sanatının bütün milletler tarafından kabul görüp uygulandığını, Mısırlılar, Yunanlar, Asurlular, Keldaniler ve Acemlerin rüya yorumlamayı ilim olarak saydıklarını Eski Yunanlar devrinde insanların rüyalarını tabir ettirmek amacıyla Livadya'daki “Trofonios Mağarası”na gittiklerini şu cümlelerle belirtir: “Evayilde olan senelerden,

yani, rüyaların tercümesinin zenaatı malum idi ve bitün milletlerin azim istimali idi. Evvelki Yunanların vaktında, serbes yerler var idi ve ziaadesinde “Trofoniou antron” denilen mahalde, orada nizam üzerine giderler idi rüyalarını tercüme itmeye. Mısırlıların ve Assorilerin ve Acemlerin indinde rüya yormayı bir azim ilim gibi bilinir idi ve bunların okumuşları, yahot sayirıları ilim perverler ademler ve ayrıca Haldani denilenler tercübeleri ve ilimleri var idi rüyaları tercübe itmeye.” Bu bilgilerden sonra rüyaların doğruluğunu ve gerçekliğini kanıtlamak üzere kısa bir hikâye anlatır: “Şöyle söylenilir ki, Simonidis, boğulmuş ademin tenini deniz kıyısında görmüş ve defn itdi. Rüyasında ölüyü görüp, o ki buna dedi, gemiye binme, bu ki hazırlanır idi gitmesine ve Simonidis bunun tenbihine göre yaptı ve bu helas oldu ve gemideki olanlar kâfesi furtunadan boğuldular.” Hikâyedeki Simonidis rüyasında konuşan ölünün sözünü dinlemeyip o gemiye binmiş olsaydı fırtına çıktığında gemideki diğer yolcular gibi boğulmuş olacaktı. Dolayısıyla Simonidis’in kurtulması rüyasında gördüğü o ölünün sözünü dinlemiş olmasına bağlıdır. Ön sözden sonra müellif alfabetik olarak tabirleri sıralar.

2.1. Dili ve üslubu

Eser, sade bir Türkçe ile yazılmıştır. Halka hitaben kaleme alındığı anlaşılan tabirnamede, diğer Karamanlıca eserlerde olduğu gibi standart bir imla yoktur. Dinî metinlerde ve resmî yazışmalarda tesadüf edilen Arapça, Farsça, Yunanca kelimeler, tamlamalar bu metinde daha azdır. Eserde, Arapça ve Farsça alıntı kelimelerin orijinal imlalarının korunması gibi bir kaygı güdülmeyeceğini, telaffuz edildiği üzere yazıldığını söylemek mümkündür: *ehtibar* (<Ar. *i'tibâr*), *mabkul* (Ar. *makbûl*), *murad* (<Ar. *murâd*), *mahsum* (<Ar. *ma'sûm*), *izet* (Ar. *'izzet*), *irenk* (<Far. *reng*), *azderha* (<Far. *ejderha*), *tendiriz* (<Far. *tendurust*). Aynı durum, metinde geçen birkaç Yunanca ve Latince kelime için de söz konusudur: *vaptiz* (<Yun. *vaftisi*), *familla* (<Lat. *familia*).

Türkçe ekler getirmek suretiyle Arapça ve Farsça kelimelerin Türkçeleştirildiği örnekler de vardır: *rüyalan-* “rüya görmek”, *rencidelen-* “üzülmek, incinmek”, *teesirlen-* “etkilenmek”, *yücelen-* “yükselmek”, *layıklıca* “gerektiği gibi”, *şavklı* “ışıklı”, *şaklı* “yarılmış, parçalanmış”, *ittifaksızlık* “uyuşmazlık” gibi.

Bazı Türkçe kelimelerin metindeki yazılışları da Karamanlı ağzının özelliklerini yansıması bakımından dikkate değerdir: *böyük* (<*büyük*), *erğeti* (<*eğreti* ~ *iğreti*), *boğday* (< *buğday*), *yöz* (< *yüz*), *sağrı* (< *sarı*), *güleş-* (< *güreş-*) gibi. Buna ilave olarak, standart dilde rastlanmayan Türkçe kelimeler de metinde yer almaktadır: *eyicelen-* “artmak, çoğalmak”, *kargaşalaş-* “(karşılıklı) kavga etmek”, *ansızdan* “ansızın”, *darsıklık* “sıkıntı” gibi. Ayrıca, “kadın” anlamındaki Türkçe *dişi* kelimesi ile “karı kocadan her biri, eş” anlamındaki Arapça *ehl* kelimesinin birleşmesinden oluşan *dişehli* örneğini de buraya dâhil edebiliriz.

2.2. Rüyada görülen motiflerin tasnifi ve metinden örnekler

İnsan unvanları ve sıfatları: *Adam, düşman/ düşmanlar, ölü, uzun cabbar âdem (uzun boylu zorba adam), sarı adam.*

Adam güzel gördüğünde, sevinç ve şazlıktır. Ölü gördüğünde ki sana söyler, umulmadık haberler beyan ider.

(Güzel birini görürsen sevinç ve mutluluktur. Ölü gördüğünde ise beklenmedik haberler alacaksın demektir.)

Düşman yahot düşmanlar evine girdiğini rüyalanırsen, bunlar-ıla dostlaşmanızı beyan eder.

(Rüyada düşman ya da düşmanlarının evine girdiğini görürsen, bunlarla yakınlaşacağına işarettir.)

Rüyada eğer görürsen ölü, eyice habarler alacaksın. Eğer ardınca gedersen ergen isen, zengin ve güzel

karı alacaksın, eğer de evli-y-isen azim miras gözetle.

(Rüyada ölmüş birini görürsen iyi haberler alacaksın. Eğer bunun peşinden gidersen bekârsan güzel bir kadınla evleneceksin; evli isen de büyük bir miras bekle.)

Uzun cabbar ademi, yahot her türlü azderhaya beñzer hayvanat gördüğünde, büyük murada nail olmasını beyan eder.

(Uzun boylu zorba bir adam veya ejderhaya benzer hayvanlar gördüğünde büyük bir murada nail olman anlamına gelir.)

Sarı adam görürsen, evinde muhabbet, sarı dişehli ise evlenmek beyan ider.

(Sarışın bir erkek görürsen evinde muhabbet, sarışın kadın ise evlenmek demektir.)

Vücut: *Ağız, burun, diş, baş, el ve yüz.*

Ağız büyük görürsen, hesapsız mal biriktireceksin.

(Büyük ağız görürsen hesapsız mal biriktireceksin.)

Burun güzel görürsen, mal ve kuvettir.

(Güzel burun görürsen, mal ve güçtür.)

Ellerini ve yüzünü biri yıkarsa rüyada, işlerin alâ ve eyi hitamı olacak.

(Rüyada biri ellerini ve yüzünü yıkarsa işlerin çok iyi sonuçlanacak.)

Eğer ki görürsen bir tane, yahot çok dişler yokarıklardan ağırlar ise, hastalık oğlunadır, yahot yakın hısımına eğer de aşağıdaki dişler ağırsa, bu ağrı kız evlada olur.

(Üst diş veya dişlerin ağırdıklarını görürsen yakınlarından biri veya oğlunun hastalanacağına, alt dişlerin ağırdığını görürsen kızının bir üzüntü yaşayacağına işarettir.)

Rüyalanırsan ki başın böyüktür ve kabarmış ve şişmiş adetden dışarı, izet ve saltanat seni gözetler ve çiftçilere mahsulların bolavadılığını ve bahçivanlara meyvalar çokcadır.

(Başını normalden daha büyük, kabarmış ve şişmiş olarak görürsen itibar ve saltanat seni bekler. Çiftçiler için ise mahsullerin bolluğu ve bahçivanlar için ise meyvelerin çokluğu anlamındadır.)

Meslekler: *Berber, çamaşırıcı karı (çamaşırıcı kadın), diş hekimi, ezacı (eczacı), saadci (saatçi).*

Berber görürsen hayırsız âdem ilen tutuşacaksın.

(Berber görürsen hayırsız bir adamla kavgaya tutuşacaksın.)

Çamaşırıcı karı görürsen, onun eyi olacağına sana müjde olunur.

(Çamaşırıcı kadın görürsen, onunun iyi olacağı sana müjdelenir.)

Diş hekimi rüyalanırsan, dostların ve hizmetkârların seni aldatırlar.

(Rüyada diş doktoru görürsen, dostların ve hizmetkarların seni aldatırlar.)

Ezacı görürsen, bir namussus sarraf ilen tutuşacaksın.

(Eczacı görürsen namussuz bir sarraf ile tartışacaksın.)

Saadci görürsen, çalınmış mallar bulunacak.

(Saatçi görürsen, çalınmış malların bulunacak.)

Aylin KOÇ GIANNOPOULOS

Hayvanlar: *Barbunia (barbunya), gelincik, kısrak, sardella (sardalya), tosbaa (tosbağa, kaplumbağa).*

Barbunia balığı görürsen, bir zatdan haberler alacaksın ki onu arzularsın görmesini.

(Barbunya balığı görürsen, görmeyi arzu ettiğin bir kişiden haberler alacaksın.)

Gelincik hayvanı görürsen (kediye benzer hayvan) uygunsuz ve fena karıyilen tutuşacaksın.

(Gelincik -kediye benzer bir hayvan- görürsen uygunsuz ve kötü bir kadın ile kavga edeceksin.)

Kısrak genç görürsen, eğer ergen isen müstakil evleneceksin zengin ve güzel ehliyal ilen ve dişehli ise de gine öyle olacaktır.

(Genç bir kısrak görürsen, bekârsan özellikle zengin ve güzel bir hanımla evleneceksin. Kadın ise yine öyle olacaktır.)

Sardella eğer yersen ev nizalarıdır.

(Sardalya yersen ev kavgalarıdır.)

Tosbaa eğer görürsen düşman beyan ider, o ki saklanır dost sıfatına.

(Tosbağa görürsen dost sıfatında gizlenen düşman demektir.)

Meyve ve sebzeler: *Üzüm, zeytin (zeytin), incir, enginar, kestane.*

Üzüm yersen, kâr, sevinç ve keflenmek beyandır.

(Üzüm yersen kâr, sevinç ve keyiflenmektir.)

Zeytin ağacının meyvasını görürsen, zengin karıdan miras beyan ider. Eğer zeytin ağacın dalı ise, düşmanın-ıla dost olacaksın.

(Zeytin ağacının meyvesini görürsen, zengin bir kadından miras; eğer zeytin ağacının dalı ise düşmanın ile dost olmak anlamına gelir.)

İncir olmuş vakit yersen, sevinç ve mamırlıktır. Eğer vakit değil ise, ya kuru ise badıl ve boşdur umutların.

(Olmuş inciri zamanında yersen sevinç ve bayındırlıktır. Eğer zamanı değilse veya kuru (incir) ise umutların batıl ve boştur.)

Enginar yersen, imtizaçsıslıktır.

(Enginar yersen, uyuşmazlıktır.)

Kestane görürsen, güçlük ve ilişiklik meshulietlerinde beyan ider.

(Kestane görürsen, mesuliyetlerinde güçlük ve engeller anlamına gelir.)

Gıdalar: *Et, yumurta, bal, peynir, süd (süt).*

Et yersen hastalık. Eğer meyva yersen, hoş haberler.

(Et yersen hastalık, meyve yersen iyi haberlerdir.)

Yumurta rüyalanırsan, arzıladığına nail olacaksın beyan ider.

(Rüyada yumurta görürsen istediğin şeye ulaşacaksın demektir.)

Bal yersen, dostların-ıla hoş günler geçireceksin.

(Bal yersen, dostlarınla güzel günler geçireceksin.)

Peynir yersen, sağlık, kâr ve fayda beyan ider.

(Peynir yersen, sağlık, kâr ve fayda demektir.)

Süd eğer içersen rüyanda bolavadı kâr gelecek sana.

(Rüyanda süt içersen sana çok kâr gelecek.)

Mücevherler ve kıymetli taşlar: *Altun (altın), altun takımları, kehribar, mermer, sikke.*

Altun görürsen, dostunu göreceksin.

(Altın görürsen, dostunu göreceksin.)

Altun takımlarını gördüğünde, darlık, nizalar ile mücadele beyan ider.

(Altın takımlarını görürsen, darlıkla ve çekişmelerle mücadeleye işarettir.)

Kehribar rüyalanırsen, hoş ve mabkul zatlar hatırına getireceksin.

(Rüyanda kehribar görürsen, hoşlandığın ve beğendiğin kişileri hatırlayacaksın.)

Mermer gördüğünde, hısımların-ılan kargaşalacaksın.

(Mermer gördüğünde, akrabalarınla aranızda fitne girecek.)

Sikkeyi her nasıl görürsen, niza ve dil kavgasıdır.

(Madeni parayı rüyanda her ne şekilde görürsen anlaşmazlık ve ağız kavgasıdır.)

Giyim ve süs eşyaları: *Gelinlik, kürk, saat, şal, şapka.*

Gelinlik esbabı eğer kesersen, hayırsız haberlerdir.

(Gelinlik kesersen, hayırsız haberlerdir.)

Kürk eğer geyersen, ahçe darlığı ve ağırlıktır.

(Rüyanda kürk giyersen, para darlığı ve ağırlıktır.)

Saat, uzaktaki dostunu göreceksin.

(Saat, uzaktaki dostunu göreceksin, demektir.)

Şal kırmızı ya beyaz görürsen iyi haberlar ve hafiflikdir. Siah ve sağıri renk gördüğünde, haz etmedik haberlerdir.

(Beyaz veya kırmızı şal görürsen iyi haberler ve rahatlaktır; siyah ve sarı renk şal gördüğünde hoş olmayan haberlerdir.)

Şapka yeni gördüğünde sevinç ve omulmadık kârdır. Eğer kirli ve yırtık-ısa zarar ve hor bakelmaktır.

(Rüyanda yeni şapka gördüğünde sevinç ve beklenmedik kârdır. Eğer şapka kirli ve yırtıksa zarar ve hor görülmektir.)

Ev eşyaları: *Ayna, çanak, sabun, sepet, şamdan.*

Ayna görürsen rüyanda, dostunun tarafından aldatmak ve hillekârlık beyan ider.

(Rüyanda ayna görürsen, dostun tarafından aldatılmaya ve hilekârlığa işaret eder.)

Çanak rüyalanırsan, eylik gözetle.

Aylin KOÇ GIANNOPOULOS

(Rüyanda çanak görürsen, bir iyilik bekle.)

Sabun rüyalanırsan, dolaşık işlerin temislenecekler, iyi dostlarının yardımı-y-ılan.

(Rüyanda sabun görürsen, iyi dostlarının yardımıyla karışık işlerin halledilecek.)

Sepet kim görürse rüyasında, hanesi artıp ve çoğalacaktır.

(Her kim rüyasında sepet görürse, hanesi artıp çoğalacaktır.)

Şamdan yanmış gördüğünde, izzet ve saltanat ve zenginlere ve fikarelere de zenginlik beyan ider.

(Yanan bir şamdan görürsen, zenginler için izzet ve saltanata; fakirler içinse zenginliğe işaret eder.)

Din: *Cenned (Cennet), melaik (melâik), sadaka, vaptiz (vaftiz), vaia.*

Cenned görürsen, sağlık, evce zenginlik ve mamurluk beyan ider.

(Cennet görürsen, sağlığa, evce zenginliğe ve bayındırlığa işarettir.)

Melaik görürsen sevinçli haberler beyan ider.

(Melekler görürsen sevinçli haberler demektir.)

Sadaka fukaralara verirsen, düşmanlarının hücumuna azim kahrimanlık beyan ider.

(Fakirlere sadaka verirsen düşmanlarının hücumuna büyük kahramanlık göstermeye işaret eder.)

Vaptizde eğer bulunursan rüyanda ziyafetde davet gözetle ve orada büyük bir adam ile görüşeceksin ve sana çok memfaati dokanacak. Eğer sen vaptiz olursan yahot başkasını sen vaptiz idersin, ikinize de zian ve keder gelecek.

(Rüyanda bir vaftiz töreninde bulunduğunu görürsen ziyafet daveti bekle. Bu davette sana çok yararı dokunacak büyük bir kişi ile görüşeceksin. Eğer sen vaftiz eder veya bir başkasının vaftiz edildiğini görürsen ikinize de zian ve keder gelecek.)

*Karamanlılar Hristiyanlığın Ortodoks mezhebindedir. Bu dindeki ritüellerden bir tanesi de vaftizdir. Vaftiz, Yunanca βαπτίζω (vaftizo) ~ βαπτίζω (vaptizo) “1. Suya daldırmak, batırmak; 2. İsim vermek” fiilinden bir çeşit arınma ve yeniden doğuş anlamına gelir.

Vaia* eğer tutarsan rüyanda, izzet, ehlibar ve saltanat beyan ider.

(Rüyanda dal tutarsan izzet, itibar ve saltanat demektir.)

*Bu tabirdeki *vaia* sözcüğü (<Yunanca çoğul βάρια (vagia), tekil βάριο (vagio)) palmiye, hurma veya defne ağacının dalları anlamındadır. Yunanca “Κυριακή των Βαίων” (Kyriaki ton Vaion) Türkçede “Palmiye Pazarı”, “Dallar Bayramı” olarak adlandırılan bu yortu, Hz. İsa'nın Paskalya'dan önceki son Pazar yani çarımha gerilmeden önce Kudüs'e girişidir. Hz. İsa halk tarafından palmiye veya hurma dallarıyla karşılanır. Hristiyan inancında “vaia” adı verilen bu dallar, Hz. İsa'nın Kudüs'e girişini telmihle, zaferin sembolü olarak kabul edilir.

Mekânlar: *Bahçe, boğday (buğday) ambarı, gerdek odası, mahbus, zarphane (darphane).*

Bahçe ağaçlar-ılan görürsen, çocukların doğması ve evlenmekliği beyan ider.

(Ağaçlı bir bahçe görürsen, evlenmeye ve doğacak çocuklara işarettir.)

Boğday ambarı dolu ise güzel ve zengin ehliyal ergen isen beyan ider. Eğer evli-y-isen mal ve kârdır, kariya da kezalik.

(Rüyada dolu buğday ambarı ergenler için güzel ve zengin kadınla evlenmeye işaret eder. Evli isen mal

ve kârdır, kadınlar için de durum aynıdır.)

Gerdek odası şafklı ve çok türlü mamır takımlar ile donanmış görürsen, mamur ve makbul ahval müsdelerin sana.

(Gerdek odasını aydınlık ve çeşit çeşit takımlar ile donatılmış görürsen, mamur ve makbul hâller sana müjdelenir.)

Mahbus ve zencir-hane gördüğünde, hafiflenmek beyan ider.

(Mahbus ve hapisane gördüğünde, hafiflemek anlamına gelir.)

Zarphane görürsen, parlak ve layıklı baht gözedir seni.

(Darphane görürsen aydınlık ve sana layık bir gelecek seni bekler.)

Tabiat olayları ve unsurları: *Bulut (bulut), deniz, gök ayı, yıldırım, yıldız.*

Bulut eğer görürsen, dolaşıklık ve avaralıktır.

(Bulut görürsen karışıklık ve başıboşluktur.)

Deniz temiz rüyalanırsan rahat ve bulanmadık mavi renkli, selametli ömür müsdelenir sana, ve meshulietlerinde rast olmağlığını.

(Rüyada temiz, sakin ve berrak mavi deniz görürsen sağlıklı bir ömür süreceğın ve sorumluluklarının da rast gideceğı sana müjdelenir.)

Gök ayı parlak ve şafklı görürsen, çok kâr ve bolavadiliktir. Mahitab-ısa, genç kız için çabuk evlenmeğı beyan ider.

(Gök ayı parlak ve aydınlık görürsen çok kâra ve bolluğâ; mehtap ise genç kızlar için çabuk evlenmeye işarettir.)

Yıldırım girdüğünde, erğeti hastalık beyan ider.

(Yıldırım gördüğünde, geçici bir hastalığâ delalet eder.)

Yıldız parlak ve şafklı görürsen, büyük kârlar beyan ider. Dumanlı ve karanlık ise be-çareliktir.

(Parlak ve ışıklı yıldız görürsen büyük kârlar anlamına gelir; dumanlı ve karanlık ise çaresizliktir.)

Füiller: *Ağlamak, pişirmek, rencidelenmek, temel atmak, tokat vurmak.*

Ağlarsa birisi uykusunda, sevince ve şazlıktır.

(Birisi uykusunda ağlarsa, sevinç ve mutluluktur.)

Pişirirsen her ne ise eyi haberler alacaksın.

(Her ne pişirirsen iyi haberler alacaksın.)

Rencidelenirsen başkasından büyük fayda almana beyan ider.

(Bir başkası tarafından incitilirsen büyük fayda sağlayacağına işarettir.)

Temel eğer atarsan bir eve, evli-y-isen erkek evlad gözetle, eğer ergen isen beğendiğın ehli alacaksın.

(Bir eve temel attığını görürsen evliysen erkek çocuk bekle, bekârsan hoşlandığın kişiyi alacaksın.)

Tokat eğer başkasına vurursan, ya o sana vurur, muhabetli dostunulan bozuşacaksın.

(Başkasına tokat atarsan ya da o sana tokat atarsa, sevdiğın bir dostunla bozuşacaksın.)

Sonuç

Tarih boyunca birçok ilmî disipline konu olan rüyalar, insanların simgeleştirebilme yetilerinin belirginleştiği bir alan olarak kültürle iç içedir (Çelepi, 2017). Nasıl ki destanlar, masallar, efsaneler milletlerin kültürel belleklerinin bir yansıması olarak görülüyorsa rüyalar ve tabirnameler de bu çerçevede değerlendirilebilir. Bu çalışmada, İgnatiadis'in *Rüya Kitabı*'nın konusu, dili ve üslubu hakkında bilgi verilmiş, rüyada görülen motifler metinden seçilen örneklerle tasnif edilmiştir. Metnin hacmi hesaba katılarak her bir tasnif, beş örnekle sınırlandırılmıştır. Tabirnameyi, Karamanlıların gelenek göreneklerini, dünya görüşünü, inançlarını anlatması bakımından folklorik bir malzeme, Türkçe söz varlığı açısından da kaynak bir eser olarak görmek mümkündür. Bu eserden hareketle dil, edebiyat ve kültür çalışmalarında hem Karamanlı Türkçesiyle yazılmış eserlerin hem de bu tür tabirnamelerin tespitinin, neşrinin önemli olduğu muhakkaktır.

Kaynakça

- Arat, R. R. (1994). *Yusuf Has Hâcib. Kutadgu Bilig II - Çeviri*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Balaban, A. (2014). "Türkçe Yazma Tabirnameler." *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi (Journal of Language and Literature Education)*. 9. 112-132.
- Balta, E. (1987). *Karamanlidika Additions (1584-1900) Bibliographie Analytique*. Athènes: Centre D'études D'asie Mineure.
- Çelebi, İ. (2008). "Rüya." *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 35. 309-310.
- Çelepi, M. S. (2017). *Türk Halk Kültüründe Rüya*. Konya: Kömen.
- Erdoğan [Öztürk], A. (1993). *Türkçe Rüya Tabirnameleri ve İbn-i Sirin'den Tercüme Edilen Bir Tabirname*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi İstanbul.
- Fidan, G. G. (2019). "The British Museum'da Bulunan XVII. Yüzyıla Ait Türkçe Bir Ta'bir-nâme." *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*. 7 (20). 118-130.
- Gökyay, O. Ş. ve Coşkun, V. S. (2010). "Tâbirnâme." *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 39. 331-333.
- İgnatiadis, S. (1885). *Rüya Kitabı*. İstanbul: İgnatiadis Matbaası.
- Kâhya, H. (2008). "Karamanlıca Bir Esere Göre Karamanlıcada Arapça ve Farsça Kelimeler." *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. 3 (3). Spring. 480-501. doi: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.349>
- Kalfas, V. (2001). "Diagnosi kai Prognosi: O Artemidoros kai İ Arhaia Erminevtiki ton Oneiron" (Diagnosis and Forecast: Artemidoros and the Ancient Oneirocritic Method." *Arhaiologia & Tehnes*. 78. 23-30.
- Kavas, İ. (2018). "Antik Akdeniz'de Bir Rüya Tabirleri Derlemecisi Artemidorus Daldianus (Kemerli) ve Eseri *Oneirokritikon*." B. Koçakoğlu, B. Karanlı, D. Sustam, Z. Sula, H. İ. Yücel, A. Demir (Ed.). *Antalya Kitabı Selçukludan Cumhuriyet'e Sosyal Bilimlerde Antalya içinde* (ss. 590-597). Antalya: Antalya Büyükşehir Belediyesi.
- Tören, H. (1997). "Ta'bir-nâme." *Türkiyat Mecmuası*. XX. 415-452.
- Turan, F. (1998). "Eski Bir Türkçe Tabirnâmede *Ebcad* Hesabı." *Bir*. 9-10. 671-684